

ІНСТРУМЕНТИ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Ст. викл. Чортюк Ю.В., студентка гр. Е-92 Байдаленко О.О.

Вивчення впливу інвестиційної діяльності підприємства на його економічну безпеку на сьогоднішній день є актуальним питанням сучасної економіки. У міру становлення та розвитку ринкових відносин, посилюється вплив економічних загроз, притаманних традиційно нестабільним умовам ринкової економіки. Це обумовлює необхідність підприємств протистояти широкому спектру погроз з боку як зовнішнього, так і внутрішнього середовища.

Економічна безпека являє собою універсальну категорію, що відбиває захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи підприємством. Підприємства, що не створили ефективну систему захисту своїх економічних інтересів, ризикують значно погіршити свій економічний стан і припинити діяльність.

Свій вагомий внесок в розкриття питання економічної безпеки внесли такі науковці як Л. Абалкін, В. Тамбовцев, А. Ілларіонов, С.Олейніков, А. Колосов, В. Шликов, О. Грунін, В. Сенчагов, З. Варналій, Г. Козаченко, В.Геєць, М. Єрмошенко, В. Мунтіян, В. Щелкунов, Г. Задорожний, В.Пономарьов, В. Гусєв, Ляшенко.

Проте, недостатня увага науковців приділяється питанням, що стосуються формування механізму забезпечення та визначення рівня економічної безпеки підприємства. На сьогодні також відсутні дослідження щодо забезпечення економічної безпеки підприємств з урахуванням невизначеності та нестабільності економічної ситуації. Це, насамперед, і обумовило актуальність та необхідність проведення оцінки рівня економічної безпеки підприємств України і механізмів її забезпечення.

В умовах нестабільності однією з головних задач економічної науки та практики стає розробка складової частини економічної безпеки – системи економічної безпеки, що враховує фінансові, адміністративні, організаційні та управлінські аспекти його діяльності.

Підсумовуючи думку вітчизняних та зарубіжних науковців, можна виділити наступні класифікаційні ознаки загроз економічній безпеці:

- за масштабами можливих негативних наслідків вищезазначені категорії можуть бути: глобальні, національні, регіональні, локальні, особисті;
- за характером спрямування: прямі, непрямі;
- за ставленням до них: об'єктивні, суб'єктивні;
- за джерелом виникнення: внутрішні, зовнішні;
- за сферами людської діяльності: політичні, воєнні, економічні, соціальні, демографічні, ідеологічні, інформаційні, науково-технічні, екологічні тощо;

- за вірогідністю реалізації: реальні, потенційні.

За результатами дослідження можна виділити наступні дієві інструменти захисту економічної безпеки підприємств:

- перевірка історії створення підприємства щодо відповідності процесуальним вимогам законодавства. Виправлення порушень та вузьких місць;

- придбання (відчуження) активів підприємства слід здійснювати у суворій відповідності до законодавства;

- в статуті підприємства, його локальних актах необхідно закріпити ефективний механізм контролю за здійсненням менеджерами операцій, що передбачають відчуження активів підприємства, користування великими грошовими сумами, залучення великих позик і кредитів;

- доцільно прийняти на підприємстві Положення про комерційну таємницю та конфіденційну інформацію;

- у випадках, коли законодавством встановлено переважне право учасника на покупку корпоративних прав іншого учасника підприємства, статутом повинен бути максимально чітко визначено порядок і терміни реалізації учасниками такого переважного права;

- необхідно прагнути до консолідації в руках основних власників якомога більшого пакету акцій (часток) підприємства;

- у всіх договорах, що укладаються підприємством, за якими підприємство виступає стороною - боржником, повинна бути передбачена умова, що уступка права вимоги за договором здійснюється лише за згодою боржника.

- необхідно здійснювати постійний моніторинг:

- активів і зобов'язань підприємства, шляхом періодичного отримання виписок з реєстрів операцій, іпотек, заборони відчуження нерухомого майна, обтяжень рухомого майна;

- судових рішень відносно підприємства.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 241-242.